

Europos plastikų paktas

Galutinė (vasario 10 d.)versija

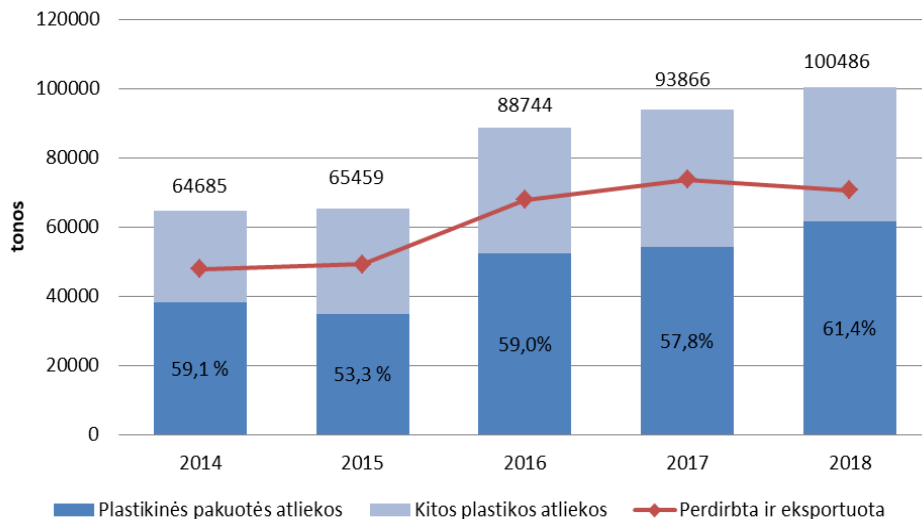
Aplinkos ministerija

2020-02-26

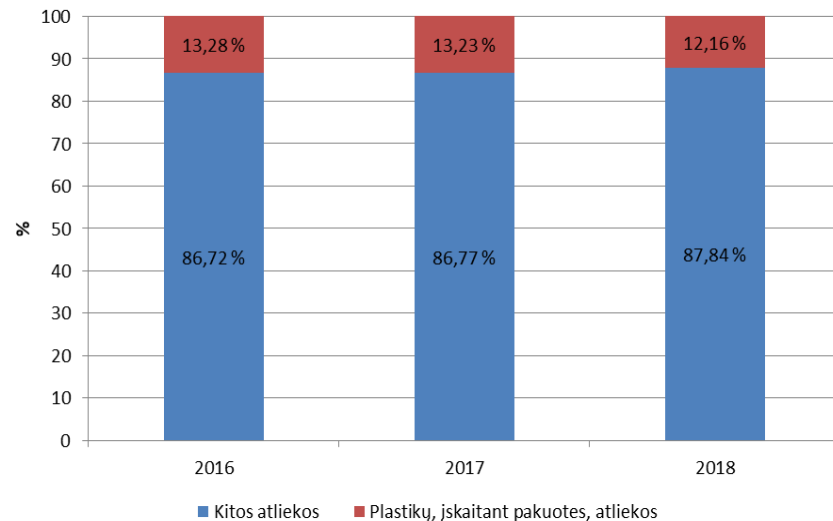

Plastiko atliekų kiekis auga

Plastiko atliekų susidarymas ir tvarkymas

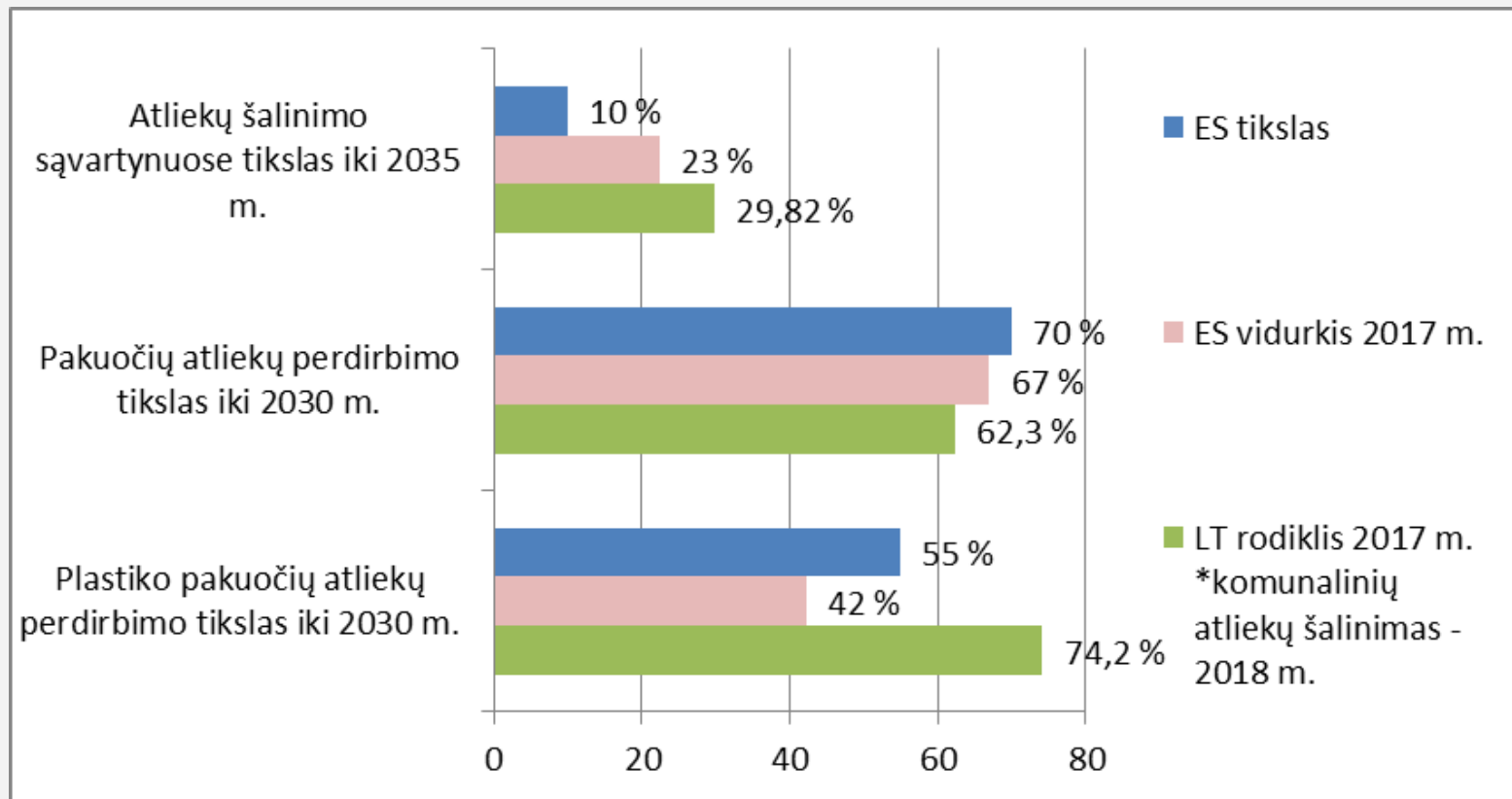
Mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimai

Atliekų tvarkytojų valstybės registre Lietuvoje registruotos 39 plastiko atliekų perdirbimo įmonės

Žiedinės ekonomikos tikslai

Pakto tikslai

- **Atsakingas plastiko naudojimas** (sumažinti 20 % žaliavinio plastiko naudojimo);
- **Pakartotinio naudojimo skatinimas** (visi vienkartiniais plastikiniai gaminiai ir pakuotės perdirbami ir kur įmanoma pakartotinai naudojami);
- **Surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo skatinimas** (iki 2025 m. būtų perdirbama bent 25 % daugiau vienkartinių plastikinių gaminių ir pakuočių);
- **Perdirbto plastiko dalies naudojimo gamyboje skatinimas** (tiekiamų vienkartinių plastikinių gaminių ir pakuočių sudėtyje būtų bent 30% perdirbto plastiko)
- **Pakto tikslai** – siekiamybinių, reikalavimų laikymasis – savanoriškas, nenumatytos sankcijos jų neįvykdžius.

	Europos Plastiko pakte numatyti tikslai	Kituose ES teisės aktuose numatyti tikslai ir reikalavimai
Atsakingas plastiko naudojimas	<p>Pereiti link atsakingesnio vienkartinį plastikinių gaminių ir pakuočių naudojimo siekiant, kad iki 2025 m. vienkartinį plastikinių gaminių ir pakuočių iš žaliavinio plastiko naudojimas būtų sumažinamas mažiausiai 20% (pagal svorį), pusė šio sumažinimo siekio turi sudaryti absoliutus visų plastikų* sumažinimas</p> <p><i>*Pakto taikymo sritis – vienkartiniai plastiniai gaminiai ir pakuotės</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Imtis prevencinių priemonių plastiko pakuočių atliekų susidarymui (direktyva 94/62/EB) ▪ Iki 2026 m. pasiekti reikšmingą vienkartinį plastikinių gaminių naudojimo sumažinimą palyginti su 2022 m. ▪ Nuo 2021 m. liepos 3 d. draudžiama pateikti rinkai tam tikrus vienkartinis plastikinius gaminius (direktyva 2019/904/EB)
Pakartotinio naudojimo ir perdirbimo skatinimas	<p>Kurti ir projektuoti visus vienkartinis plastikinius gaminius ir pakuotes taip, kad iki 2025 m. visi rinkai teikiami vienkartiniai plastikiniai gaminiai ir pakuotės kur įmanoma būtų pakartotinai naudojamos ir visais atvejais perdirbamos</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Imtis priemonių, kad padidinti rinkai patiektų daugkartinių pakuočių ir pakartotinio pakuočių naudojimo sistemų skaičių. ▪ Iki 2030 m. visos ES rinkai pateikiamos plastiko pakuotės būtų arba tinkamos pakartotinai naudoti, arba būti perdirbtos ekonomiškai efektyviais būdais (Plastikų strategija)

	Europos Plastiko pakte numatyti tikslai	Kituose ES teisės aktuose numatyti tikslai ir reikalavimai
Surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo skatinimas	Siekti sukurti pakankamus surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo pajėgumus, kad iki 2025 metų būtų perdirbama bent 25 % daugiau vienkartinių plastikinių gaminių ir pakuočių ir pasiekti kokybės standartą, kuris atitiktų perdirbto plastiko rinkos paklausą	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 31 d. turi būti perdirbta 50 proc. plastiko pakuočių (direktyva 94/62/EB) ▪ Siekiama, kad iki 2030 m. daugiau kaip pusė Europoje susidarančių plastiko atliekų būtų perdirbama (Plastikų strategija)
Perdirbto plastiko dalies naudojimo gamyboje skatinimas	Iki 2025 m. kiek įmanoma labiau skatinti perdirbto plastiko naudojimą naujuose gaminiuose ir pakuotėse, siekiant, kad plastiką naudojančių įmonių gaminamų ar tiekiamų vienkartinių plastikinių gaminių ir pakuočių sudėtyje būtų bent 30% perdirbto plastiko (vertinant svorį)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nuo 2025 m. plastikinių gėrimų butelių (iki 3 l, įskaitant kamštelius ir dangtelius), kurių pagrindinė sudedamoji dalis yra polietileno tereftalatas („PET butelių“), sudėtyje būtų bent 25 % perdirbto plastiko; ▪ Nuo 2030 m. gėrimų butelių sudėtyje būtų bent 30% perdirbto plastiko (direktyva 2019/904) ▪ Iki 2025 m. pasiekti, kad 10 mln. tonų perdirbto plastiko būtų panaudota naujų į rinką tiekiamų gaminių sudėtyje (Plastikų strategija)

Lietuvos atstovų indėlis Pakto rengimo darbo grupėje

- Tikslai suformuluoti kaip siekiai;
- aiškiai apibrėžta taikymo sritis;
- patikslintos Pakte naudojamos sąvokos;
- įtvirtinta nuostata, kad ES vidaus rinka turi būti subalansuota, nesukurti papildomi apribojimai;
- plastiko rūšys – neribojamos;
- įtvirtinta Pakto ir Žiedinių plastikų aljanso sąsaja;
- įtvirtintas, siekis, kad būtų sukurta sistema, užtikrinanti saugų perdirbtų plastikų naudojimą medžiagoms, besiliečiančioms su maistu.

Paktą vertiname teigiamai:

- Būtina spręsti taršos plastiko atliekomis problemą – Lietuvoje pokyčiai būtini
- **Prisidedama** įgyvendinant žiedinės ekonomikos tikslus
- **Įsipareigojimas verslui** – kuriant palankią teisinę aplinką ir finansines paskatas

Veiksmai prisijungus prie pakto

- **vystomas bendradarbiavimas** su verslo, mokslo ir suinteresuotų institucijų atstovais;
- **teisinės bazės peržiūra ir tobulinimas**, siekiant numatyti priemones (teisines, ekonomines, informacines), skatinančias siekti Pakto tikslų, įvertinant aplinkai draugiškesnes alternatyvas kompleksiskai, nesukeliant problemų kitose veiklos srityse.
- **finansinių priemonių užtikrinimas** – Pakto tikslų įgyvendinimui užtikrinti numatyti finansines paskatas mokslui, verslui – planuojant naujo ES finansavimo laikotarpio (2021–2027 m.) lėšų panaudojimą, prioritetas turėtų būti skiriamas prie Pakto tikslų įgyvendinimo prisidedančių priemonių finansavimui.
- **visuomenės švietimo kompanijos**, skatinančios mažinti perteklinio plastiko, popieriaus, ir kitu medžiagų vartojimą, užtikrinant objektyvią informaciją apie plastiko, popieriaus ir jo gaminių ar pakuočių poveikį lyginant su kitomis alternatyvomis.

Pakto trūkumai

- Nepateikta valdymo komiteto ir sekretoriato **administracinių ir kitų išlaidų finansinė schema**.
- Neįvertinti **Pakto tikslų įgyvendinimo priemonių kaštai**
- Neįvertinta **papildoma administracinė našta** dėl atsiskaitymo už Pakto tikslų įgyvendinimą. Šiuo metu renkami duomenis tik apie plastikines pakuotes, todėl nėra tikslaus atskaitos taško numatytiems tikslams matuoti.

Tolimesni žingsniai

- **rengėjų informavimas** – iki 2020 m. kovo 4 d.
 - **pakto pasirašymas** – 2020 m. kovo 6 d.
- Europos plastikų konferencijoje (Briuselis)

Prisijungusios šalys

Vasario 25 d. duomenimis:

Danija, Suomija, Švedija, Prancūzija, Olandija, Italija, Ispanija, Portugalija.

